

ingediend op **1831** (2023-2024) – Nr. 2
21 november 2023 (2023-2024)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Marius Meremans

over het voorstel van resolutie

van Klaas Sloomans, Johan Deckmyn,
Filip Brusselmans en Chris Janssens

over de bescherming
van de persvrijheid in Vlaanderen
en tegen censuur

Documenten in het dossier:
1831 (2023-2024) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Meyrem Almaci.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Sloomans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Meyrem Almaci, Jeremie Vaneekhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Kathleen Kerkels, Philippe Muylers, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaïke De Rudder, Tinne Rombouts;
Willem-Frederik Schiltz, Bart Tommelein;
Björn Rzoska, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:

Onno Vandewalle.

INHOUD

I.	Toelichting	4
II.	Bespreking	5
1.	Vragen en opmerkingen uit de commissie	5
1.1.	Hannelore Goeman	5
1.2.	Karin Brouwers	6
1.3.	Meyrem Almaci	6
2.	Antwoorden en replieken	6
2.1.	Klaas Sloomans	6
2.2.	Meyrem Almaci	7
III.	Stemming	7
	Gebruikte afkortingen	8

Op donderdag 12 oktober 2023 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het voorstel van resolutie van Klaas Sloomans, Johan Deckmyn, Filip Brusselmans en Chris Janssens over de bescherming van de persvrijheid in Vlaanderen en tegen censuur.

I. Toelichting

Eerste indiener *Klaas Sloomans* schetst de directe aanleiding voor het voorstel van resolutie. Op vrijdag 29 september 2023 raakte bekend dat de Vlaamse volksvertegenwoordiger en socialistische partijvoorzitter Conner Rousseau de persvrijheid en het verbod op censuur met de voeten heeft getreden. Op 2 september 2023 vond om 6 uur 's morgens in Sint-Niklaas een incident plaats tussen agenten van de lokale politie en Conner Rousseau. De agenten hebben een proces-verbaal opgesteld over racistische uitspraken van Conner Rousseau. De redacties van VTM en Het Laatste Nieuws hebben die processen-verbaal kunnen inzien en wilden ze publiek maken op vrijdag 29 september 2023 in het VTM Nieuws.

Op de vraag aan Conner Rousseau om hierop te reageren, heeft zijn advocaat het volgende geantwoord: "Dat proces-verbaal heeft een heel aparte weg afgelegd. U moet weten dat wij over sms'jes beschikken van bepaalde hooggeplaatste mensen in dat verband. Die schrijven: "Ge moet u geen zorgen maken, dat was niets, daar wordt geen pv over gemaakt.""

Vervolgens verzoekt Conner Rousseau met een eenzijdig verzoekschrift bij de kortgedingrechter om een publicatieverbod op te leggen van zijn proces-verbaal. Zonder enige inspraak van Het Laatste Nieuws en VTM heeft de rechter dat verzoek ingewilligd. Op 28 september 2023, een half uur voor de bewuste nieuwsuitzending, kreeg DPG Media een bevelschrift, dat de mediaorganisatie een publicatieverbod oplegde met een dwangsom van 1000 euro per uur bij publicatie van informatie uit het pv.

DPG Media heeft het bevelschrift nageleefd maar er ook onmiddellijk derdenverzet tegen aangetekend, omdat het op censuur zou neerkomen. Naast de betrokken redacties hebben ook mediaspecialisten deze vorm van censuur gehekeld, waaronder de VVJ. Zij maakten gewag van preventieve censuur.

Volgens professor Mediarecht Elke Cloots van de Universiteit Antwerpen gaat het bevelschrift lijnrecht in tegen de Belgische Grondwet en de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Koen Lemmens, professor Grondwettelijk Recht aan de KU Leuven, argumenteerde op Radio 1 dat artikel 25 van de Belgische Grondwet iedere vorm van censuur blokkeert. Ook hij bestempelde het publicatieverbod als ongrondwettelijk. Leo Neels, professor emeritus Mediarecht aan de KU Leuven, trad zijn collega bij en stelde in VTM Nieuws: "Dit is pertinent niet in overeenstemming met ons systeem van persvrijheid."

Uit het VVJ-persbericht citeert Klaas Sloomans: "Het geheim van het onderzoek is niet absoluut. Het moet verzoend worden met het recht op maatschappelijk relevante informatie in hoofde van het publiek. Aspecten van het privéleven van een partijvoorzitter met een invloed op zijn publiek functioneren vallen daaronder."

Als laatste citeert het commissielid DPG Media. Blijkbaar was DPG Media erg verbouwereerd door die gang van zaken. De hoofdredacteurs Dimitri Antonissen en Bert Heyrman stelden in het VTM Nieuws van 29 september 2023: "We hebben ons in deze zaak niet kunnen verweren, maar we respecteren het publicatieverbod, ook al is het een frontale aanval op de persvrijheid."

In de week van 2 oktober 2023 is bovendien bekend geraakt dat Conner Rousseau manifest en herhaaldelijk politieke en politionele actoren had benaderd, waaronder de korpschef van Sint-Niklaas en speurders van de Oost-Vlaamse gerechtelijke politie. Hij heeft deze mensen uit puur eigenbelang onder druk gezet. Op 3 september, daags na de feiten, heeft de partijvoorzitter de burgemeester van Sint-Niklaas het volgende bericht gestuurd: "kan je bekijken, dat moesten er bodycambeelden van mij zijn, dat dat niet op sociale media verschijnt."

De burgemeester heeft hem dan het gsm-nummer van de korpschef bezorgd. Aan hem stuurt Conner Rousseau het volgende bericht: "Dag Jo, sorry om nogmaals te storen. Mijn moeder blijft erbij dat toch iemand bodycambeelden zou hebben en dat ze dat uit goede bron heeft. Is er een mogelijkheid dat je daar toch nog eens discreet navraag rond doet?" Bij het uitblijven van een antwoord op zijn eerste sms is Conner Rousseau blijkbaar nerveus geworden en heeft hij een tweede sms gestuurd: "Concreet, iemand van het korps zou haar daarnet hebben gebeld dat het filmpje rondgaat in het korps. Is wat zij zegt, natuurlijk, maar dat zou wel heel straf zijn. De beelden verspreiden is toch strafbaar?" De korpschef antwoordt uiteindelijk dat er geen beelden zijn opgeslagen of in het korps circuleren. Hij belooft om "het de komende dagen in het oog te houden". Volgens Klaas Slootmans komt dat neer op de belofte om zaken onder de mat te vegen, precies dat waarop Conner Rousseau ook heeft aangestuurd.

Iedereen met enig gevoel voor deontologie zou hierin een inbreuk op het deontologisch fatsoen zien, waarmee iemand stinkende potjes gedekt probeert te houden. Volgens de spreker sluit de socialistische partijvoorzitter zich daarmee aan bij een lange partijtraditie. Willy Claes en Frank Vandenbroucke mogen fier zijn op hun opvolger.

Zelfs een eerstejaarsstudent Rechten zou hierin een overtreding van de deontologie en de principes van de rechtsstaat herkennen. Verschillende grondwetspecialisten hebben de democratische instellingen tot een onmiddellijk signaal opgeroepen waarin ze een dergelijke aanval op de rechtsstaat afwijzen en veroordelen. Leden van de wetgevende macht mogen hun ambt nooit gebruiken, laat staan misbruiken, om politiediensten of Justitie te beïnvloeden bij hun onderzoeksdaden en oordelen. Allerm minst zouden ze de persvrijheid en het verbod op censuur, dat deze commissie te allen tijde zou moeten beschermen, met de voeten mogen treden.

Gezien de eerdere verklaringen van de Vlaamse fracties bij gelijkaardige voorstellen van resolutie over de situatie in landen als Oeganda, Myanmar, Hongarije en Italië, rekent Klaas Slootmans op een eenparige goedkeuring.

II. Bespreking

1. Vragen en opmerkingen uit de commissie

1.1. Hannelore Goeman

Hannelore Goeman stelt dat de Grondwet het recht op persvrijheid waarborgt, maar net zo goed het recht op een eerlijk proces. Voor burgerrechten heeft een partij als het Vlaams Belang weinig interesse, veronderstelt het lid, maar ook een Vlaams volksvertegenwoordiger mag die rechten laten gelden.

Bij een spanningsveld tussen verschillende grondrechten, is het in een rechtsstaat aan de rechterlijke macht om de afweging te maken en de evenwichten te bewaken. In het beschreven geval heeft een rechter geoordeeld dat het recht op verdediging, zoals het wordt gewaarborgd in artikel 6 van het EVRM, disproportioneel

zou zijn geschonden bij de publicatie van informatie die onder het geheim van onderzoek valt.

Hannelore Goeman vindt het volgens de principes van de rechtsstaat maar logisch dat het aan de rechterlijke macht toekomt om uitspraken te doen. De wetgevende macht heeft zich daar op geen enkele manier mee te moeien.

1.2. Karin Brouwers

Karin Brouwers wil geen twijfel laten bestaan over het belang van artikel 25 van de Grondwet, dat de persvrijheid regelt. Het artikel vermeldt dat er nooit censuur mag worden ingevoerd. Uiteraard staat cd&v achter dat artikel, stelt het commissielid.

Ook de scheiding der machten staat in de Grondwet. Het voorstel van resolutie verwijst er zelf ook naar.

Conner Rousseau heeft een rechtsmiddel aangewend dat hem als burger ter beschikking staat. De rechter heeft daarop in alle onafhankelijkheid tot preventieve censuur beslist. Door de scheiding der machten mag een parlement daarop eigenlijk niet eens kritiek uiten. De wetgevende macht heeft zich niet met rechterlijke uitspraken te moeien. Of er deontologische maatregelen moeten komen, is nog een andere vraag.

Karin Brouwers pleit om de rechtsgang te eerbiedigen en vraagt dat het parlement zich er gezien de scheiding der machten zolang niet over uitspreekt of mee bemoeit.

Het voorstel van resolutie roept met name de Vlaamse minister van Media op om in woord en daad het respect voor de persvrijheid uit te dragen. Minister Benjamin Dalle heeft al enige tijd geleden in een brief aan de Kamer van volksvertegenwoordigers de vraag gesteld om de persvrijheid technisch ook uit te breiden met betrekking tot de audiovisuele media. In die brief heeft de minister heel uitdrukkelijk zijn gehechtheid aan artikel 25 van de Grondwet verwoord. Veel meer kan een Vlaams minister van Media eigenlijk niet doen, oordeelt Karin Brouwers.

Cd&v is tegen censuur en voor persvrijheid, benadrukt het commissielid. Gezien de scheiding der machten kan de fractie het voorliggende voorstel van resolutie toch niet goedkeuren.

1.3. Meyrem Almaci

Meyrem Almaci stelt dat het voorstel van resolutie eigenlijk een federale bevoegdheid aankaart. Het debat over persvrijheid en censuur hoort in een ander gremium thuis.

De spreker noemt de insteek van de indieners politiek van aard.

2. Antwoorden en replieken

2.1. Klaas Sloomans

Verbouwereerd stelt *Klaas Sloomans* frontvorming vast bij de toekomstige coalitiepartners na 2024. Hopelijk laten de betrokken fracties ook de kiezers weten dat ze het voor Conner Rousseau opnemen. Bij gelijkaardige voorvallen in Myanmar, Hongarije of Italië zouden hun voorstellen van resolutie zowat om de oren van het Vlaams Parlement vliegen, maar nu geven ze niet thuis. Dat vindt Klaas Sloomans bijzonder hypocriet.

Het commissielid herinnert Hannelore Goeman aan de volkswijsheid dat wie geschoren wordt, het best blijft stilzitten.

Men kan zich inderdaad beroepen op een gerechtelijke uitspraak, maar wanneer de voorzitter van een regeringspartij een redactie bedreigt met sluiting bij een publicatie, dan is de censuur wel heel dichtbij. Ook zoiets zouden de leden van het Vlaams Parlement nooit van een Hongaarse partij dulden.

Vooruit pleit voor een totale transparantie over de wantoestanden in de Kerk, maar wil die transparantie verbieden met betrekking tot de stinkende potjes in de eigen rangen. Zoiets is censuur, blijkt ook elke Belgische grondwetspecialist te bevestigen. Klaas Sloomans stelt nu vast dat de eminente commissieleden er blijkbaar toch geen graten in zien.

2.2. Meyrem Almaci

Meyrem Almaci vindt dat Klaas Sloomans de andere leden woorden in de mond heeft gelegd. Die hebben verwezen naar de rechtspraak en de plaats waar het politieke debat thuishoort. Volgens de spreker was de reactie van de indiener ten aanzien van Hannelore Goeman absoluut niet correct.

III. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 7 stemmen tegen 3.

Meyrem ALMACI,
voorzitter

Marius MEREMANS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

DPG	(historisch: De Persgroep)
EVRM	Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
pv	proces-verbaal
VVJ	Vlaamse Vereniging van Journalisten